

Hội thảo khoa học “Chiến lược phát triển pháp luật Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn 2045: Lý luận và thực tiễn”

Ngày 05/11/2021, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) đã phối hợp cùng với Viện Nhà nước và pháp luật, Viện Hàn Lâm KHXH Việt Nam và Học viện Khoa học Xã hội, Viện Hàn Lâm KHXH Việt Nam tổ chức Hội thảo khoa học “Chiến lược phát triển pháp luật Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn 2045: Lý luận và thực tiễn”. Trong thời điểm tình hình dịch bệnh lại tiếp tục diễn biến phức tạp, Ban tổ chức của Hội thảo đã quyết định tổ chức bằng hình thức kết hợp trực tiếp và trực tuyến. Số đại biểu tham dự trực tiếp cũng được hạn chế để đảm bảo an toàn phòng, chống dịch.

Khai mạc Hội thảo tại Hội trường

Tham dự Hội thảo, đại diện các đơn vị đồng tổ chức có PGS.TS. Nguyễn Đức Minh – Phó Chủ tịch Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam, Viện trưởng Viện Nhà nước và pháp luật, PGS.TS Bùi Nguyên Khánh, Phó Giám đốc phụ trách Học viện Khoa học Xã hội thuộc Viện HLKHXH Việt Nam, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh – Chủ nhiệm Khoa Luật, ĐHQGHN và hơn gần 500 chuyên gia, nhà khoa học đến từ nhiều đơn

vị đào tạo, nghiên cứu, thực tiễn.

Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã xác định định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021-2030 là xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa trong sạch, vững mạnh, tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, vì nhân dân phục vụ và vì sự phát triển của đất nước. Tại Văn kiện của Đảng đã xác định nhiệm vụ xây dựng Chiến lược phát triển pháp luật và cải cách tư pháp là một trong những nhiệm vụ trọng tâm để nghiên cứu xây dựng và hoàn thiện Chiến lược xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam đến năm 2030, định hướng 2045. Để thực hiện nội dung đặc biệt quan trọng này của Đại hội lần thứ XIII, cần huy động được sức mạnh, tâm huyết và trí tuệ của đội ngũ trí thức, chuyên gia luật học hàng đầu của đất nước. Bởi để xây dựng được Chiến lược xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN VN nói chung và Chiến lược phát triển pháp luật Việt Nam nói riêng, cần phải dựa trên những cơ sở, luận thuyết và phương pháp khoa học. Vì lẽ đó, trí tuệ, tâm huyết của giới luật học rất cần cho Đảng, Nhà nước và xã hội trong bối cảnh hiện nay.

PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh phát biểu khai mạc

Phát biểu khai mạc tại Hội thảo, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh nhấn mạnh, xuất phát từ trách nhiệm xã hội và tôn chỉ mục đích hoạt động của mình, Khoa Luật, ĐHQGHN – với tư cách là trung tâm đào tạo, nghiên cứu luật học lâu đời nhất của cả nước, nơi quy tụ được rất nhiều chuyên gia pháp lý uy tín hàng đầu cùng tư duy

luật học khai phóng đã quyết định đồng tổ chức Hội thảo này cùng với Viện Nhà nước và pháp luật và Học viện KHXH thuộc Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam – trung tâm nghiên cứu KHXH và nhân văn hàng đầu của cả nước, trong đó có luật học để trên cơ sở những kết quả của Hội thảo có thể có những tư vấn, khuyến nghị giúp Đảng, Nhà nước trong việc xây dựng được Chiến lược phát triển pháp luật Việt Nam giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2045 thật sự phù hợp, hiện đại, tiến bộ và đáp ứng được kỳ vọng cũng như yêu cầu, bối cảnh thời đại, góp phần vào sự phát triển chung của đất nước.

Diễn biến các Phiên chuyên đề của Hội thảo qua Zoom

Hội thảo đã diễn ra với 03 phiên chuyên đề là: Chiến lược phát triển lý luận nhà nước, pháp luật Việt Nam giai đoạn 2021 – 2030, tầm nhìn 2045; Chiến lược phát triển luật công của Việt Nam giai đoạn 2021 – 2030, tầm nhìn 2045; Chiến lược phát triển luật tư của Việt Nam giai đoạn 2021 – 2030, tầm nhìn 2045.

Các bài viết thuộc Phiên chuyên đề 1 của Hội thảo với chủ đề “Chiến lược phát triển lý luận nhà nước, pháp luật Việt Nam giai đoạn 2021 – 2030, tầm nhìn 2045” góp phần nhận diện những vấn đề lý luận xung quanh Nhà nước pháp quyền, Chiến lược xây dựng và phát triển pháp luật; cũng như thực tiễn và hạn chế trong một số khía cạnh của Nhà nước và pháp luật; những vấn đề lớn đặt ra, những thách thức Việt Nam cần giải quyết trong xây dựng Nhà nước pháp quyền và hoàn thiện hệ thống pháp luật; qua đó đề xuất các giải pháp đổi mới, cải cách Nhà nước pháp quyền, đặc biệt hoàn thiện pháp luật giai đoạn 2021-2030 và tầm nhìn 2045. Các vấn đề được thảo luận tại Phiên 1 liên quan đến: Thứ nhất, Vấn đề về dân chủ và sự tham gia của người dân vào quá trình xây dựng pháp luật ở Việt Nam hiện nay đang rất được quan tâm; Thứ hai, nhận diện mối quan hệ giữa nhà

nước pháp quyền và chủ nghĩa hiến pháp ở Việt Nam; Thứ ba, việc xây dựng, phát triển chính sách, pháp luật về bảo đảm chế độ dân chủ ở Việt Nam cần được đánh giá qua 2 giai đoạn là từ năm 1945 đến năm 1986 và từ năm 1986 đến nay; Thứ tư, Tiêu chuẩn của nhà nước kiến tạo phát triển Việt Nam từ định hướng phát triển của Đại hội Đảng XIII; Thứ năm, Các vấn đề hoàn thiện pháp luật về chính sách công ở Việt Nam hiện nay; Thứ sáu, Chiến lược xây dựng pháp luật trong nhà nước pháp quyền XHCN Việt Nam, định hướng phát triển 10 năm 2021 - 2030; Thứ bảy, Chiến lược xây dựng và phát triển án lệ đáp ứng yêu cầu xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam; Thứ tám, Xây dựng chính sách cán bộ cho hệ thống chính trị Việt Nam trong giai đoạn mới; Thứ chín, Xây dựng chính sách, pháp luật về an ninh con người, thực hiện mục tiêu phát triển con người Việt Nam; Thứ mười, Chính sách, pháp luật bảo đảm an ninh phi truyền thống trên biển cũng là vấn đề đáng lưu tâm.

Phản thảo luận của Phiên 1 đã nhận được 27 ý kiến trao đổi. Các ý kiến này đã xoay quanh nhiều vấn đề liên quan đến: Nhà nước pháp quyền, Dân chủ, dân chủ XHCN, quyền làm chủ của nhân dân; văn minh dân chủ; làm thế nào để có dân chủ thực sự ở Việt Nam? Mối quan hệ giữa mở rộng dân chủ với xây dựng Nhà nước kiến tạo, phát triển. Các khoảng cách giữa lý luận và thực tế ở Việt Nam; Cần định rõ sự phát triển của chính sách pháp luật trong những năm tới ở Việt Nam; những vấn đề về công tác cán bộ ở Việt Nam hiện nay...

Phiên chuyên đề 2 "Chiến lược phát triển luật công của Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn 2045" , các tham luận đại diện cho các lĩnh vực khác nhau liên quan đến xây dựng chiến lược pháp luật lĩnh vực luật công, gồm: Luật hiến pháp, bảo hiến; quyền con người và nhà nước pháp quyền; quyền lập pháp; dân chủ ở cơ sở và thi hành pháp luật về dân chủ ở cơ sở theo tinh thần Đại hội XIII của Đảng; quản trị nhà nước; hành pháp và trách nhiệm giải trình; chiến lược phát triển luật về hội; chiến lược cải cách tư pháp, hoàn thiện pháp luật về cơ quan điều tra, chiến lược phát triển pháp luật hình sự. Các báo cáo tham luận mang tính đại diện các lĩnh vực luật công được lựa chọn làm các chủ đề gợi mở cho việc thảo luận của phiên. Từ các ý kiến của đại biểu, diễn giả, Phiên chuyên đề 02 đã gợi mở một số kiến nghị xây dựng chiến lược pháp luật lĩnh vực luật công là: Đề nghị xây dựng cơ chế bảo hiến, luật về bảo hiến; Hoàn thiện pháp luật về dân chủ ở cơ sở, xây dựng luật về dân chủ ở cơ sở; Quyền con người và bảo vệ, bảo đảm quyền con người là tiêu chí cơ bản của nhà nước pháp quyền. Phải hoàn thiện pháp luật theo hướng tiếp cận dựa trên quyền; Hoàn thiện pháp luật về trách nhiệm giải

trình. Cần phải có quy định rõ ràng, rành mạch, kiểm đếm được trách nhiệm và truy cứu được trách nhiệm của công chức, công vụ; Hoàn thiện pháp luật về quyền lập hội vì hội là tạo cơ sở để người dân tương tác lại với chính quyền và đây là nhân tố quan trọng trong nhà nước pháp quyền.

Phiên chuyên đề 03 của Hội thảo thu hút sự quan tâm của nhiều đại biểu tham dự. Các đại biểu đã cùng lắng nghe các diễn giả trình bày tham luận liên quan đến: Xây dựng, phát triển chính sách pháp luật tố tụng dân sự đáp ứng yêu cầu cải cách tư pháp và chủ động tham gia cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư ở Việt Nam và sự ảnh hưởng của cuộc cách mạng này đến một số chế định của luật dân sự; Pháp điển hóa pháp luật SHTT Việt Nam đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế; Quan điểm về bảo hộ tài sản trí tuệ do trí tuệ nhân tạo sáng tạo ra; Chiến lược phát triển pháp luật trong lĩnh vực lao động; Xây dựng, phát triển chính sách, pháp luật để phát triển thị trường lao động Việt Nam; Xây dựng, phát triển chính sách, pháp luật về bảo hiểm xã hội đa tầng nhằm đảm bảo quyền an sinh xã hội ở Việt Nam; Xây dựng, phát triển chính sách, pháp luật để nâng cao hiệu quả quản lý đất đai; Một số vấn đề pháp lý về bảo vệ môi trường ở Việt Nam; Đánh giá sự cần thiết xây dựng dự án luật cứu trợ xã hội; Hoàn thiện chế độ sở hữu ở Việt Nam để thúc đẩy sự phát triển của đất nước.

Có thể nói những vấn đề được đưa ra trong Phiên 3 của Hội thảo là rất mới, thu hút được sự quan tâm của đông đảo đại biểu. Các vấn đề được các đại biểu và diễn giả thảo luận liên quan đến công nghệ thông minh, chuyển đổi số, trí tuệ nhân tạo, phúc lợi xã hội, ..

Chụp ảnh lưu niệm bế mạc Hội thảo

Từ những vấn đề lý thuyết pháp luật chung đến các khía cạnh xây dựng chiến lược phát triển pháp luật. Hội thảo này đã phần nào giải quyết được các yêu cầu của Nghị quyết Đại hội XIII, đưa các nội dung của Nghị quyết vào cuộc sống. Hội thảo đã cho thấy rằng cần xây dựng liên kết giữa lý luận và thực tiễn, luật công và luật tư, người nghiên cứu và người làm thực tiễn. Qua Hội thảo này, Ban tổ chức hi vọng đã thỏa mãn được kỳ vọng của tất cả những người tham dự và hơn hết đem lại những giá trị, ích lợi và ý nghĩa cho đất nước trong giai đoạn phát triển mới.

Minh Giang